

Poštovani čitatelji Mljekarskog lista i podlistka HAPIH-a!

Ovogodišnja konferencija ICAR-a održana je od 22. do 26. svibnja u Toledu, u Španjolskoj, a osim generalne skupštine ICAR-a uključivala je i plenarnu te velik broj tehničkih sekcija i radionica. Tijekom plenarnog izlaganja predstavljena je raznolikost proizvodnih sustava u govedarstvu, svinjogojstvu, ovčarstvu i kozarstvu Španjolske, kao i zanimljivo predavanje vezano uz uzgoj i selekciju na otpornost - od znanstvenog tumačenja do primjene u praksi. Podsjetimo, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu članica je Međunarodne organizacije za praćenje kontrole proizvodnosti domaćih životinja - ICAR-a, te nositelj njegova Certifikata kvalitete kojim se potvrđuje visoka kvaliteta i sigurnost usluga koje HAPIH pruža svojim korisnicima.

U sklopu ovogodišnjega jubilarnog 10. Farm Showa u Osijeku 2. lipnja 2023., odmah nakon svečanog otvorenja sajma, održan je prvi po redu Kup mladih uzgajivača, ili Bambino kup, koji su organizirali Savez udruga hrvatskih uzgajivača holstein goveda, Udruga uzgajivača holstein goveda Osječko-baranjske županije i Centar za stočarstvo HAPIH-a - Područni ured Osječko-baranjske županije.

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s gradom Zlatarom, Hrvatskom agencijom za poljoprivredu i hranu, Središnjim savezom udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka, Turističkom zajednicom Krapinsko-zagorske županije, stočarskim i konjogojским udrugama organizirala je 27. svibnja 20. izložbu stoke i 22. izložbu konja. HAPIH je, također, u suradnji sa Sisačko-moslavač-

kom županijom i gradom Popovačom organizirao 3. lipnja i 14. županijsku izložbu stoke Sisačko-moslavačke županije.

Početak lipnja na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti održana je početna konferencija projekta Transformacija u poljoprivredi u uvjetima ubrzanih klimatskih promjena, i to u okviru bilateralne suradnje u obrazovanju i istraživanju Norveške i Hrvatske. Zanimljive informacije pronađite u nastavku.

U Centru za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu 13. lipnja 2023. održan je Dan otvorenih vrata. Javnosti su predstavljene aktivnosti koje centar provodi i širok spektar usluga koje nudi poljoprivrednicima kroz svoja dva laboratorija - Središnji laborato-

rij za kontrolu kvalitete mlijeka i Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete meda i stočne hrane. Prezentirani su i rezultati VI. natjecanja u kvaliteti kukuruzne silaže u RH te dodijeljene prigodne plakete proizvođačima najbolje ocijenjenih silaža proizvedenih u 2022. godini.

I na kraju, donosimo detalje s održane edukacije ocjenjivača vanjštine prvotelki u Palešniku, u organizaciji Centra za stočarstvo Hrvatske agencija za poljoprivredu i hranu.

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Impressum: Glavna i odgovorna urednica:

Doc. dr. sc. Darja Sokolić

Urednički odbor: Sara Mikrut Vunjak, dipl.iur., dr.sc. Zdenko Ivkić, Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr., Davor Pašalić, dr.med.vet., dr.sc. Marija Špehar, dr.sc. Dragan Solić, Josipa Pavičić, dipl.ing.agr., Vatroslav Tissauer, dipl.ing.polj.univ.spec.oec. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Vinkovačka cesta 63c, 31000 Osijek
MB: 2528614 | OIB: 35506269186, IBAN: HR1210010051863000160

U ovom broju donosimo

- 2** Održana godišnja konferencija ICAR-a
- 3** 10. Farm Show Osijek i prva prezentacija mladih uzgajivača - Bambino kup
- 4** Održana 20. županijska izložba stoke Krapinsko-zagorske županije
- 5** Održana 14. županijska izložba stoke Sisačko-moslavačke županije
- 6** Transformacija u poljoprivredi u uvjetima ubrzanih klimatskih promjena i Dublinska deklaracija
- 7** Održan Dan otvorenih vrata Centra za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda
- 8** U Palešniku održana edukacija ocjenjivača vanjštine prvotelki

Održana godišnja konferencija ICAR-a

> Dr. sc. Marija Špehar
marija.spehar@hapih.hr

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) članica je Međunarodne organizacije za praćenje kontrole proizvodnosti domaćih životinja (engl. *International Comitee for Animal Recording – ICAR*) te nositelj ICAR-ova Certifikata kvalitete kojim se potvrđuje visoka kvaliteta i sigurnost usluga koje HAPIH pruža svojim korisnicima. Certifikat kvalitete obuhvaća sljedeća područja u stočarstvu: označavanje i registraciju domaćih životinja, kontrolu mliječnosti i tovnosti u goveda, ocjenu vanjštine krava, kontrolu mliječnosti ovaca i koza, laboratorijsku analizu mlijeka, obradu podataka, vođenje matičnih knjiga, kontrolu proizvodnosti ostalih odlika i genetsko vrednovanje goveda, ovaca i koza.

Raznolikost proizvodnih sustava

Ovogodišnja konferencija ICAR-a održana je od 22. do 26. svibnja u Toledu, u Španjolskoj. HAPIH su predstavljali doc. dr.sc. Darja Sokolić, ravnateljica HAPIH-a, dr.sc. Zdenko Ivkić, voditelj Centra za stočarstvo, i dr.sc. Marija Špehar, savjetnica ravnateljice za znanost i istraživanje koja je ujedno i članica radne skupine "Sheep, Goats and Small Camelids". Konferencija je osim generalne skupštine ICAR-a uključivala i plenarnu i velik broj tehničkih sekcija i radionica. Tijekom plenarnog

izlaganja predstavljena je raznolikost proizvodnih sustava u govedarstvu, svinjogojstvu, ovčarstvu i kozarstvu Španjolske, kao i zanimljivo predavanje vezano uz uzgoj i selekciju na otpornost - od znanstvenog tumačenja do primjene u praksi.

Tehničke sekcije pokrivale su sljedeće teme: najnoviji alati korištenja MIR-spektra u državama članicama ICAR-a, uzgojne organizacije i certifikati kvalitete, izazovi korištenja novih izvora podataka u stočarstvu, senzori u praćenju dobrobiti: ExtraMIR i svojstva održivosti, razvoj PLF tehnologije i dostupnost podataka, izazovi i nova dostignuća u prikupljanju podataka i uzorkovanju kod ovaca i koza, strategije ublažavanja klimatskih promjena, razvoj na području genetskog vrednovanja: nova svojstva i populacije, implementacija RFID-a u nacionalnim programima označavanja domaćih životinja, napredak u praćenju dobrobiti na grupnoj i individualnoj razini, uzgoj za otpornost na klimatske promjene: strategi-

je prilagodbe, te prilagodba, otpornost i agroekološka tranzicija ovaca, koza i kamelida. Također, održan je i okrugli stol na temu Vlasništvo i dostupnost podataka, kao i dvije radionice - Korištenje podataka senzora za poboljšanje zdravlja i dobrobiti životinja u sektoru mljekarstva, te Stvaranje svjetske reprezentativne baze Extra-MIR podataka za ograničavanje spektralne ekstrapolacije kada je ostvarena predikcija.

U sklopu konferencije održan je i webinar na temu Mjerenje i analiza pojedinačne emisije metana kod goveda. Osim toga, održana je i zajednička radionica ICAR-a i Interbulla na temu prednosti korištenja međunarodnoga genetskog vrednovanja svojstava mliječnosti i mesnatosti te razmjene genomskih podataka kao i rezultati projekta EU SMARTER.

U sklopu ICAR-ove konferencije održan je i virtualni sastanak radne skupine "Sheep, Goats and Small Camelids", čiji je član dr.sc. Marija Špehar. Na sastanku su predstavljene nove aktivnosti koje je radna skupina provela u razdoblju od zadnjeg sastanka održanog na ICAR-ovoj konferenciji 2022. u Montrealu do ovogodišnje konferencije, i to na području praćenja kontrole mliječnosti i mesnatosti kod ovaca i koza i uvođenje smjernica o praćenju karakteristika vune. Iduća ICAR-ova konferencija bit će održana 2024. na Bledu, u Sloveniji.

10. Farm Show Osijek i prva prezentacija mladih uzgajivača - Bambino kup

> Filip Vrbanić, mag.ing.agr
Centar za stočarstvo, filip.vrbanic@hapih.hr

U sklopu ovogodišnjega jubilarnog 10. Farm Showa u Osijeku 2. lipnja 2023., odmah nakon svečanog otvorenja sajma, održan je 1. kup mladih uzgajivača, ili Bambino kup, koji su organizirali Savez udruga hrvatskih uzgajivača holstein goveda (SUHUH), Udruga uzgajivača holstein goveda Osječko-baranjske županije i Centar za stočarstvo HAPIH-a (Područni ured Osječko-baranjske županije). Tijekom otvorenja sajma pozdravne riječi održali su predstavnici organizatora i predsjednik Udruge proizvođača poljoprivredne mehanizacije i opreme u RH Darko Aračić, voditelj Centra za stočarstvo HAPIH-a dr.sc. Zdenko Ivkić, dogradonačelnik Osijeka Dragan Vulin, pročelnik Upravnog odjela za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije mr.sc. Romeo Jukić i Tugomir Majdak, državni tajnik Ministarstva poljoprivrede, koji je svečano otvorio sajam i Bambino kup.

Voditelj Centra za stočarstvo HAPIH-a u pozdravnoj riječi istaknuo je Bambino kup kao novost ovogodišnjeg sajma i istaknuo značaj Osječko-baranjske županije u ukupnoj stočarskoj proizvodnji RH. U Bambino kupu sudjelovalo je 17 djece, koja su u narodnim nošnjama vodila svoju telad. Cilj događanja je bila promocija uzgoja domaćih životinja, obiteljskih gospodarstava i ruralnog načina življenja, ali i pružanje mogućnosti najmlađim uzgajivačima da već u ranoj dobi, uz podršku svojih roditelja, sudjeluju sa svojim životinjama na stočarskim izložbama. Centar za stočarstvo HAPIH-a darovao je djeci prigodne medalje, koje su uručili državnik tajnik Majdak, pročelnik županijskog Upravnog odjela za poljoprivredu Jukić i voditelj Centra za stočarstvo HAPIH-a Ivkić. Bogate poklone za djecu osigurali su suorganizatori kupa Savez udruga hrvatskih uzgajivača holstein goveda i Udruga uzgajivača holstein goveda Osječko-baranjske županije, koje je uručila Lidija Pavić, potpredsjednica SUHUH-a i predsjednica županijske udruge, te Hrvatska mljekarska udruga, Vindija d.d. i Belje plus d.o.o.

Održana 20. županijska izložba stoke Krapinsko-zagorske županije

> Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr.
Centar za stočarstvo, drago.udbinac@hapih.hrr

Krapinsko-zagorska županija u suradnji s gradom Zlatarom, Hrvatskom agencijom za poljoprivredu i hranu, Središnjim savezom udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka, Turističkom zajednicom Krapinsko-zagorske županije, stočarskim i konjogojским udrugama organizirala je 27. svibnja 20. izložbu stoke i 22. izložbu konja.

Županijska izložba stoke i konja Krapinsko-zagorske županije tradicionalna je manifestacija na kojoj su posjetiteljima prikazani postignuti rezultati u uzgoju određenih pasmina. U sklopu manifestacije održan je i mimohod konjskih zaprega i jahača te Bambino kup. Ukupno je sudjelovalo šezdesetak izlagača. Uzgajivači su predstavili

svoja najvrednija grla goveda i konja. Nakon tri godine tijekom kojih nije održavana izložba zbog pandemije bolesti COVID-19, ove godine ponovno je je uspješno održana. U sklopu izložbe održan je i 13. bambino kup, zapravo prikaz budućnosti hrvatskog stočarstva i naše poljoprivrede. Svi mladi izlagači nagrađeni su medaljama i poklonima. Na Bambino kupu su se predstavili najmlađi uzgajivači stoke u tradicionalnim narodnim nošnjama svoga kraja te ponosno prošetali svoju telad.

Centar za stočarstvo Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu zajedno s uzgajivačima i uzgojnim udruženjima sudjeluje u odabiru i ocjeni izložbenih grla, dodjeli priznanja nagrađenim grlima i uzgajivačima, te dodjeli šampi-

onskog zvona najboljoj kravi. Izložbena grla goveda, ovaca i magaraca predstavljena su u sljedećim kolekcijama: Kup mladih uzgajivača, Simentalska pasmina goveda: kolekcija steonih junica, kolekcija prvotelki, kolekcija krava s dva teljenja i kolekcija ostalih krava; Holstein pasmina goveda: kolekcija prvotelki; Istočno-frizijska pasmina ovaca te magarica s puletom primorsko-dinarske pasmine. U natjecateljskom dijelu izložbe u prikazu je sudjelovalo 60 izlagača.

Šampionima izložbe proglašeni su krava HR 4200664633 Boca u vlasništvu Božidara Domitrana iz Zlatara i konj Fadil Josipa Vučilovskog iz Petrovskog. Krava Boca navršila je šest godina, a laktacija je 9500 litara mlijeka godišnje.

Šampionsko zvono HAPIH-a uručili su državni tajnik Ministarstva poljoprivrede Zdravko Tušek i Mladen Molnar iz Centra za stočarstvo HAPIH-a.

Održana 14. županijska izložba stoke Sisačko-moslavačke županije

> **Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr.**
Centar za stočarstvo, drago.udbinac@hapih.hr

Centar za stočarstvo Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu u suradnji sa Sisačko-moslavačkom županijom i gradom Popovačom organizirao je 3. lipnja 14. županijsku izložbu stoke Sisačko-moslavačke županije.

Centar za stočarstvo Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu zajedno s uzgajivačima sudjelovao je u odabiru i ocjeni izložbenih grla, dodjeli priznanja nagrađenim grlima i uzgajivačima te dodjeli šampionskog zvona najboljoj kravi. Izložbena grla goveda, svinja, ovaca i koza predstavljena su u sljedećim kolekcijama: kup mladih uzgajivača, simentalska pasmina goveda - kombinirani tip, simentalska pasmina goveda - mesni tip, izvorna pasmina svinja banjska šara, solčavsko-jezerska pasmina ovaca, te primorsko-dinarski magarci.

Na Kupu mladih uzgajivača u tradicionalnim narodnim nošnjama svoga kraja predstavilo se 15 djece. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu sudionicima izložbe dodijelila je medalje za sudjelovanje, a sponzori Sano d.o.o., Hrvatska mljekarska udruga i Turistička

zajednica grada Popovače dodijelili su poklon pakete.

U natjecateljskom dijelu izložbe prikazano je 13 grla simentalske pasmine kombinirani tip u tri kolekcije: steone junice, mlade krave s jednim teljenjem i ostale krave. Ispred Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu savjetnik ravnateljice u Centru za stočarstvo Davor Pašalić

svim nagrađenim uzgajivačima dodijelilo je rozete i diplome, a vlasniku šampionke izložbe su državni tajnik Ministarstva poljoprivrede Tugomir Majdak i Davor Pašalić iz Centra za stočarstvo HAPIH-a dodijelili lentu i šampionsko zvono. Grad Popovača nagradio je uzgajivače novčanim nagradama, a tvrtka Sano d.o.o. stočnom hranom iz svog asortimana.

Grla su nakon ocjenjivanja poredana sljedećim poretkom:

- Kolekcija steonih junica: 1. HR 8201456800, Milena, posjednik Dalibor Grudenić iz Velike Ludine, 2. HR 8201403323, Mara, posjednik Milan Novačić iz Popovače i 3. HR 9201429117, Panda, posjednik Tomislav Lipovac iz Novog Sela Palanječkog.
- Kolekcija mladih krava s 1. teljenjem: 1. HR 7201246109, Boa, posjednik Milan Novačić iz Popovače, 2. HR 9201377010, Lena, posjednik Ljiljana Rastovac iz Kutine i 3. HR 0201229927, Mila, posjednik Milan Novačić iz Popovače.
- Kolekcija ostalih krava: 1. HR 0201017522, Goluba, posjednik Ivan Kosar iz Popovače, 2. HR 2200960744, Sana, posjednik Ljiljana Rastovac iz Kutine i 3. HR 7200498011, Pisava, posjednik Tomislav Lipovac iz Novog Sela Palanječkog.
- Šampionka izložbe je krava Romana, HR 9201320555, posjednika Dalibora Grudenića iz Velike Ludine.

Transformacija u poljoprivredi u uvjetima ubrzanih klimatskih promjena i Dublinska deklaracija

> Dr.sc. Dragan Solić

Centar za stočarstvo, drago.solic@hapih.hr

Početak lipnja na Fakultetu agrobiotehničkih znanosti održana je početna konferencija projekta Transformacija u poljoprivredi u uvjetima ubrzanih klimatskih promjena, i to u okviru bilateralne suradnje u obrazovanju i istraživanju Norveške i Hrvatske. Projekt je odobren u sklopu poziva Jačanje bilateralne suradnje s Norveškom u području zelene tranzicije financiranog u okviru Fonda za bilateralne odnose EGP-a i Norveškoga financijskog mehanizma za razdoblje 2014.-2021”.

Voditeljica projekta prof.dr.sc Vesna Gantner predstavila je projekt i planirane projektne aktivnosti, a s norveške strane ciljeve je opisao prof. Bishal K. Sitaula s *Norwegian University of Life science*.

Na otvaranju konferencije pozdravne riječi i potporu projektu iznijeli su prof. dr.sc. Vlado Guberac, rektor Sveučilišta u Osijeku, prof.dr.sc. Krunoslav Zmaić, dekan Fakulteta agrobiotehničkih znanosti, i doc.dr.sc Zdravko Barać, ravnatelj Uprave za stočarstvo i sigurnost hrane u Ministarstvu poljoprivrede.

U okviru konferencije održano je predstavljanje Dublinske deklaracije kao platforme za odgovor znanosti na stigmatiziranje stočarske proizvodnje i konzumaciju stočarskih proizvoda u svjetlu emisije stakleničkih plinova.

U uvodnom dijelu teksta deklaracije navodi se sljedeće: “Sustavi stočarstva moraju napredovati na temelju najviših znanstvenih standarda. Previše su dragocjeni za društvo da bi postali žrtva banaliziranja, redukcionizma ili fanatizma”.

Predstavljanje deklaracije i raspravu vodio je dr.sc. Dragan Solić iz Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, a sudionici rasprave bili su predstavnici znanosti (prof.dr.sc. Muhamed Brka, dekan Poljoprivrednog fakulteta u Sarajevu, prof. dr.sc Denis Kučević s Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu), proizvođača i predaivača (Zvonimir Širjan, Josip Golubović i Mario Ravlić) i predstavnik Ministarstva poljoprivrede (doc.dr.sc. Zdravko Barać).

Tijekom rasprave otvorena su pitanja vezana uz:

- udio cjelokupne poljoprivredne proizvodnje i udio stočarske proizvodnje u ukupnoj emisiji stakleničkih plinova
- metodologiju izračuna emisije stakleničkih plinova za sektor stočarstva
- samodostatnost proizvodnje stočarske proizvodnje u Europskoj uniji i Republici Hrvatskoj i postavljanje mogućih ograničenja povećanja proizvodnje vezano uz emisiju stakleničkih plinova iz stočarske proizvodnje
- agresivnu promociju prehrane stanovništva bez hrane animalnog podrijetla kao doprinos smanjenja emisije stakleničkih plinova bez racionalno analiziranih utjecaja na ljudsko zdravlje
- značaj stočarske proizvodnje u održavanju bioraznolikosti kroz napašivanje
- održavanje plodnosti tla uz upotrebu stajskog gnoja
- stočarsku proizvodnju kao dio općeg napretka ljudske populacije.

Održan Dan otvorenih vrata Centra za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda

> Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr.

Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda, ivica.vranic@hapih.hr

U Centru za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu 13. lipnja 2023. održan je Dan otvorenih vrata. Javnosti su predstavljene aktivnosti koje centar provodi i širok spektar usluga koje nudi poljoprivrednicima kroz svoja dva laboratorija - Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete mlijeka i Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete meda i stočne hrane. Posjetitelji su imali priliku obići laboratorije i vidjeti na koji se način i na kakvim uređajima provode laboratorijska ispitivanja mlijeka, meda i stočne hrane.

Naglasak ja ovaj put bio na prezentaciji usluga koje korisnicima pruža Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete meda i stočne hrane, osobito na uslugama kontrole kvalitete stočne hrane te usluzi utvrđivanja bređosti iz uzorka mlijeka koju ovaj laboratorij provodi jedini u Hrvatskoj.

U području kontrole kvalitete stočne hrane laboratorij nudi uslugu na razini kvalitete najrazvijenijih europskih laboratorija - ispitivanje svih vrsta krmiva i ispostavljanje ispitnog izvješća u roku 48 sati od ulaska uzorka u laboratorij. Uz velik broj parametara koji upućuju na kvalitetu krmiva, opsežno ispitno izvješće sadržava i osnovne preporuke za hranidbu ispitanim krmivom. Zainteresiranim kupcima dostavlja se izvješće i u XML formatu. Na taj način podatke je moguće preuzeti izravno u programe koji se koriste za sastavljanje obroka.

Ističemo i uslugu kontrole prisutnosti mikotoksina u stočnoj hrani. S obzirom na to da smo u mogućnosti osigurati i uzorkovanje i transport uzoraka u kontroliranim temperaturnim uvjetima do laboratorija, velik broj korisnika potpore za Dobrobit životinja koji su obvezni kontrolirati prisutnost mikotoksina u stočnoj hrani kao uvjet za ostvarivanje prava na potporu, rade to upravo u našem laboratoriju.

Upravljanje reprodukcijom na farmi važan je segment u proizvodnji i u velikoj

mjeri utječe na razinu produktivnosti na farmi. U tom smislu rano utvrđivanje bređosti iz uzorka mlijeka koji provodimo u našem laboratoriju može biti vrlo korisno proizvođačima mlijeka. Jedini smo laboratorij u Hrvatskoj koji provodi utvrđivanje bređosti iz uzoraka mlijeka. Uz sve navedeno, riječ je o neinvazivnoj metodi pa je i s aspekta brige o dobrobiti životinja ovo metoda koja će imati sve veću primjenu.

U okviru Dana otvorenih vrata prezentirani su i rezultati VI. natjecanja u kvaliteti kukuruzne silaže u RH te dodijeljene prigodne plakete proizvođačima najbolje ocijenjenih silaža proizvedenih u 2022. godini. Projekt je proveden u suradnji s jedinicama regionalne samouprave - žu-

panijama, a uključuje kontrolu kvalitete kukuruzne silaže s najboljih gospodarstava u proizvodnji mlijeka na području županija koje se na poziv HAPIH-a uključe u projekt.

Ove je godine podijeljeno osam brončanih, tri srebrne i dvije zlatne plakete. Zlatne plakete otišle su u ruke Ivana Špišića iz Pisarovine i Antonia Panića iz Koprivnice. Srebra su osvojili Marko Ivančan iz Novačke, Goran Flego iz Škuljara i Velimir Vrlec iz Sigeca. Bronze su osvojili Melita Cvek iz Kelemena, Stevo Margetić iz Velike Ciglene, Miran Krnjak iz Belice, Damir Kralj iz Pušće, Darko Tuba iz Molvi, Boris Šlogar iz Miljane, Nikola Harapin iz Kačkovca i Damir Bosnar iz Desinić Gore.

U Palešniku održana edukacija ocjenjivača vanjštine prvotelki

> Drago Udbinac, struč.spec.ing.agr.
Centar za stočarstvo, drago.udbinac@hapih.hrr

Centar za stočarstvo Hrvatske agencija za poljoprivredu i hranu organizirao je u Palešniku edukaciju za djelatnike o ocjenjivanju vanjštine krava. Ocjena vanjštine krava provodi se kod simentalске i holstein pasmine prema preporukama ICAR-a (Međunarodne organizacije za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja), EVF-a (Europskog saveza uzgajivača simentalškoga goveda) i WHFF-a (Svjetskog saveza uzgajivača holstein goveda).

Prikupljeni podaci koriste se za upravljanje stadom (menadžment), te za genetsko vrednovanje životinja. Ocjena vanjštine krava provodi se prema Radnoj uputi za ocjenu vanjštine prvotelki simentalске i holstein pasmine goveda koju su izradili djelatnici Centra za stočarstvo Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, a podaci se prikupljaju putem dlanovnik aplikacije. Svojstva vanjštine povezana su s proizvodnim i funkcionalnim odlikama. Razumijevanje principa ocjene vanjštine može pridonijeti kvalitetnijem odabiru bika, što se koristi u programima planskog sparivanja.

Edukacija je održana u dva dijela, praktičnom i teoretskom. Praktični dio održan je u Palešniku na OPG-u Žlender Kristijana. Način na koji ispravno treba ocjenjivati vanjštinu krava prisut-

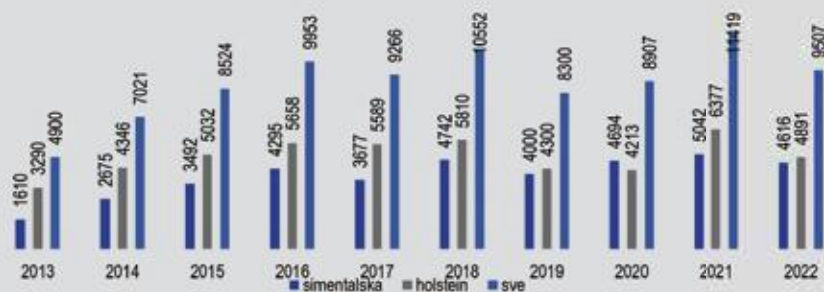

nim djelatnicima praktično je prikazao kolega Josip Crnčić. Za svako pojedino svojstvo koje se ocjenjuje pojašnjen je princip i način davanja ocjena, pri čemu su istaknute i moguće greške prilikom ocjenjivanja krava. Nakon praktičnog dijela u Garešnici je održan teoretski dio radionice. Voditelj Odjela govedarstva Centra za stočarstvo HAPIH-a Drago Udbinac predstavio je prisutnima rezultate broja ocijenjenih krava u 2022., ali i plan i organizaciju ocjenjivanja za 2023. godinu. Osim educiranja, cilj je ovakvih radionica i ujednačavanje kriterija pri ocjenjivanju vanjštine prvotelki.

Iz grafikona 1 je vidljiv porast broja ocijenjenih prvotelki kroz prikazano razdoblje, i to bez obzira na konstantan pad broja grla, osim u 2020. kada zabilježen blagi pad zbog pandemije uzrokovane bolešću COVID-19.

Zaključak

Ocjena vanjštine predstavlja metodu koji nam pomaže da dobijemo uvid u zdravstveno stanje, proizvodni tip, procjenu duljine eksploatacije i slično. Također, pomaže nam i da smanjimo mogućnost širenja nepoželjnih svojstava koja se pojavljuju u uzgoju, kao što su nepoželjne nasljedne odlike i eksterijerne greške koje rasplodni bikovi mogu nositi kao recesivno svojstvo, a koje se zbog primjene umjetnog osjemenjivanja, koje je danas najčešći način osjemenjivanja kod nas, mogu vrlo brzo raširiti u populaciji. Osim toga, ocjena vanjštine predstavlja metodu koja se koristi kao pomoćna i u selekcijske svrhe, odnosno može nam pomoći u procjeni može li se neko svojstvo odraziti na potomstvo i u kolikoj mjeri. Osim toga, svojstva vanjštine povezana su sa sekundarnim svojstvima kao što su dugovječnost i lakoća teljenja, koja igraju sve važniju ulogu u uzgojnim programima u govedarstvu.

Grafikon 1. Ukupan broj ocijenjenih prvotelki prema godini